

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0191

Predlog resolucije o nujno potrebnem zmanjšanju števila smrti pri delu

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 21. maja 2026 o nujno potrebnem zmanjšanju števila smrti pri delu (2025/3046(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju členov 151, 153 in 156 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju Direktive Sveta 89/391/EGS z dne 12. junija 1989 o uvajanju ukrepov za spodbujanje izboljšav varnosti in zdravja delavcev pri delu¹,
- ob upoštevanju strateškega okvira EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2021–2027,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. marca 2022 o novem strateškem okviru EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje po letu 2020²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. decembra 2025 s priporočili Komisiji o digitalizaciji, umetni inteligenci in algoritemskem upravljanju na delovnem mestu – oblikovanje prihodnosti dela³,
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in zlasti člena 31, v katerem je določeno, da ima vsak delavec pravico do zdravih in varnih delovnih pogojev ter delovnih pogojev, ki spoštujejo njegovo dostojanstvo,
- ob upoštevanju člena 136(2) Poslovnika,

¹ UL L 183, 29.6.1989, str. 1,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1989/391/oj>.

² UL C 347, 9.9.2022, str. 122.

³ UL C, C/2026/2154, 6.5.2026, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2026/2154/oj>.

- A. ker sta zdravje in varnost pri delu temeljni steber evropske socialne politike in osrednji element varstva človekovega dostojanstva, temeljnih pravic delavcev ter poštenih in varnih delovnih pogojev;
- B. ker je bilo leta 2023 v EU zabeleženih 3 298 nesreč pri delu s smrtnim izidom in približno 2,8 milijona nesreč brez smrtnega izida, ki so povzročile vsaj štiridnevno odsotnost z dela; ker ti podatki še naprej kažejo na resne težave v sektorjih z visokim tveganjem in visoko stopnjo nesreč pri delu, kot so gradbeništvo, promet, proizvodnja in kmetijstvo;
- C. ker so mladi delavci bolj izpostavljeni hudim nesrečam pri delu kot njihovi starejši sodelavci, saj so stopnje nesreč za več kot 40 % višje kot pri bolj izkušenih delavcih, kar kaže na njihovo večjo ranljivost zaradi omejenih delovnih izkušenj, nezadostnega usposabljanja in zmanjšane ozaveščenosti o nevarnostih na delovnem mestu; ker so lahko izpostavljeni slabim delovnim pogojem, ki lahko povzročijo poklicne bolezni v mladosti ali pozneje v življenju;
- D. ker je pri varnosti in zdravju pri delu pomembno upoštevati tudi spol, saj lahko ta vpliva na izpostavljenost delavcev različnih vrstam snovi ali tveganja in njihovo ranljivost zanje;
- E. ker so delavci v sektorjih, kot sta zdravstvo in socialno varstvo, izpostavljeni nasilju in psihosocialnim tveganjem, pa tudi velikim in pogosto podcenjenim varnostnim tveganjem; ker lahko nasilje in ustrahovanje na delovnem mestu povzročita resno psihološko škodo in sta povezana z večjim tveganjem za težave z duševnim zdravjem; ker se o tem poroča zlasti v zdravstvenih storitvah in storitvah oskrbe;
- F. ker v zadnjih letih več držav članic poroča o znatnem povečanju napadov na uradnike javnih organov, ki opravljajo naloge odkrivanja in pregona, pa tudi na delavce nujne pomoči; ker je za nekatere poklicne dejavnosti, zlasti tiste, ki so povezane z izvajanjem javnih pooblastil in zakonito uporabo sile, značilna strukturna in stalna izpostavljenost tveganju za hude telesne poškodbe ali smrt zaradi namernih nasilnih dejanj tretjih oseb; ker so grožnje delavcem nujne pomoči, kot so reševalci in gasilci, ter namerno nasilje nad njimi precej nov pojav; ker se ti poklici zaradi te izpostavljenosti, tudi namernim dejanjem tretjih oseb, razlikujejo od drugih oblik nevarnega dela ter je upravičeno posebno priznanje narave povezanih tveganj;
- G. ker so čezmejni delavci in delavci migranti, vključno z delavci iz tretjih držav, posebno izpostavljeni izkoriščanju delovne sile in oblikam nezakonitega ravnanja v zvezi z delom; ker raziskave kažejo, da so ti delavci na svetovni ravni izpostavljeni približno 70 % večjemu tveganju nesreč s smrtnim izidom, povezanih z delom, kot

lokalni delavci⁴ in da je tveganje tudi v EU še vedno znatno večje, in sicer približno 65 %, zlasti za delavce iz vzhodne Evrope; ker je tveganje nesreč, povezanih z delom, za državljane tretjih držav trikrat večje in se po ocenah prijavi približno le eno od petih nesreč, kar kaže, da se ta pojav resno podcenjuje in je potrebno okrepiti mehanizme za zaščito in izvrševanje ter spoštovati zakonitost in dostojanstvo dela;

- H. ker je veliko število smrti pri delu posledica poklicnih bolezni, ki so prepogosto podcenjene, premalo priznane in se o njih premalo poroča, zlasti zaradi neenakosti pri dostopu do oskrbe, preprečevanju in spremljanju, neustrezne sledljivosti izpostavljenosti in latentnosti nekaterih zdravstvenih stanj; ker nezadostno poročanje in nezadostno prepoznavanje poklicnih bolezni ogrožata učinkovitost politik preprečevanja, mehanizmov nadomestil in sistemov izvrševanja;
- I. ker je rak glavni vzrok smrti, povezanih z delom, v EU; ker so lahko delavci na delovnem mestu izpostavljeni kombinaciji snovi, ki dodatno povečujejo zdravstvena tveganja; ker je izpostavljenost dejavnikom, kot so sevanje, stres, povezan z delom, neustrezna organizacija dela in delovni pogoji, povezana s poklicnim rakom; ker število primerov kožnega raka, ki je ena od najpogostejših poklicnih bolezni, narašča, v le omejenem deležu teh primerov pa je priznan kot poklicna bolezen;
- J. ker je Komisija v okviru svojega posodobljenega priporočila o poklicnih boleznih, sprejetega 28. novembra 2022⁵, poudarila, da je pomembno podpirati delavce, ki so izpostavljeni poklicnim tveganjem, in družine, ki so zaradi te izpostavljenosti izgubile svoje bližnje, tudi z zagotavljanjem ustrezne pomoči;
- K. ker je preprečevanje nesreč pri delu in poklicnih bolezni temelj evropske socialne politike in pravice do prostega gibanja delavcev; ker to ni le pravna obveznost na podlagi prava EU, zlasti Direktive Sveta 89/391/EGS, in nacionalnih pravnih sistemov, temveč tudi strateška socialna in gospodarska naložba, ki lahko pozitivno in trajno vpliva na delavce, podjetja in skupnost kot celoto ter prispeva k zmanjšanju tveganj, obvladovanju socialno-ekonomskih stroškov nesreč pri delu ter splošnemu izboljšanju kakovosti in trajnosti delovnega okolja;

⁴ Glej na primer Lau in drugi, *Workplace mortality risk and social determinants among migrant workers* (Tveganje smrti na delovnem mestu in socialni dejavniki med delavci migranti), *The Lancet Public Health*, zvezek 9, izdaja 11, 2024, E935-E949, [https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(24\)00226-3](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(24)00226-3).

⁵ Priporočilo Komisije (EU) 2022/2337 z dne 28. novembra 2022 o evropskem seznamu poklicnih bolezni (UL L 309, 30.11.2022, str. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2022/2337/oj>).

- L. ker se je izkazalo, da posebno usposabljanje prostovoljnih gasilcev, vključno z usposabljanjem za nudenje prve pomoči, oceno tveganja, postopke evakuacije in preprečevanje požarov, povečuje varnost na delovnem mestu, saj omogoča hiter in učinkovit odziv na resne incidente ter spodbuja kulturo preprečevanja tveganj, s čimer prispeva k zmanjšanju resnosti nesreč na delovnem mestu; ker so delodajalci v skladu z Direktivo 89/391/EGS pravno obvezani izvajati ocene tveganja, zagotavljati usposabljanje in ukrepe za prvo pomoč, gašenje požarov in evakuacijo ter ker lahko podpiranje spretnosti prostovoljnih gasilcev na delovnem mestu dopolni te obveznosti in dodatno okrepi varnost pri delu;
- M. ker ima inšpekcija dela ključno vlogo pri zagotavljanju učinkovitega izvajanja politik varnosti in zdravja pri delu na nacionalnih, regionalnih in lokalnih ravneh ter je bistvena za preprečevanje izkoriščanja delovne sile in nevarnih delovnih pogojev;
- N. ker so korenite spremembe v svetu dela, med njimi širjenje nestandardnih oblik dela, prekarno delo, vse večji delež mladih delavcev, zaposlenih na negotovih delovnih mestih ter delovnih mestih z visokim tveganjem, staranje delovne sile, digitalizacija, uvajanje novih tehnologij in globalizacija, privedle do povečanja psihosocialnih tveganj, stresa, povezanega z delom, in novih izzivov na področju zdravja pri delu, zato so potrebne širše in celovite strategije preprečevanja;
- O. ker so psihosocialna tveganja pri delu, kot so kronični stres, izgorelost in nadlegovanje, glavni in vse večji dejavnik slabega zdravja in smrti, povezanih z delom, in so pogosto podcenjena, se o njih ne poroča in se ne odpravljajo v zadostni meri;
- P. ker je delovno okolje s psihološko podporo bistveno za duševno in fizično dobro počutje delavcev; ker so lahko psihosocialna tveganja posledica neustreznega načrtovanja dela in slabih organizacijskih ali vodstvenih praks ter lahko povzročijo stres, tesnobo, izgorelost in depresijo; ker je dolgotrajna izpostavljenost neugodnim psihosocialnim delovnim razmeram povezana s hudimi posledicami za duševno zdravje, vključno z dolgotrajnimi boleznimi in povečanim tveganjem za samomor;
- Q. ker lahko vse obsežnejša uporaba umetne inteligence in sistemov algoritemskega upravljanja na delovnem mestu poveča delovni tempo in obremenitev ter psihosocialna tveganja, ogrozi avtonomijo delavcev ter ustvari nova tveganja za zdravje in varnost pri delu;
- R. ker podnebne spremembe, vključno z naraščajočimi temperaturami, pogostejšimi in intenzivnejšimi vročinskimi valovi ter drugimi ekstremnimi vremenskimi dogodki, pomenijo vse večje in večplastno tveganje za zdravje, varnost in delovne pogoje delavcev po vsej EU; ker ima dolgotrajna izpostavljenost vročini lahko resne zdravstvene

posledice, kot so toplotna izčrpanost, toplotni udar in druge bolezni, povezane z vročino, hkrati pa povečuje verjetnost utrujenosti, zmanjšane zbranosti, slabše presoje in posledično nesreč pri delu, zaradi česar so nujni ciljno usmerjeni ukrepi za preprečevanje in zaščito;

- S. ker so učinkovite strategije preprečevanja, ukrepi za ozaveščanje, pobude za dobro počutje in spodbujanje močne kulture varnosti ter zdravja pri delu bistveni za preprečevanje resnih nesreč in poklicnih bolezni ter zmanjšanje števila smrtnih žrtev pri delu; ker takšni preventivni pristopi ne le varujejo zdravje in varnost delavcev, temveč tudi ustvarjajo gospodarske koristi za podjetja in družbo kot celoto;
- T. ker je treba okrepiti prizadevanja za doseganje ciljev iz agende za trajnostni razvoj do leta 2030, zlasti cilja 8.8: „Varovati pravice delavcev in zagotoviti varno in zanesljivo delovno okolje za vse delavce, tudi delavce migrante, še zlasti pa migrantke, in delavce z negotovo zaposlitvijo“;
- U. ker je v svoji resoluciji z dne 10. marca 2022 pozdravil uvedbo pristopa Vizija nič k nesrečam pri delu in poklicnim boleznim ter pozval k ambicioznemu načrtu za zmanjšanje števila nesreč, povezanih z delom, in izkoreninjenje smrti pri delu ter poklicnih bolezni, pa tudi k okrepljenim preventivnim ukrepom in izvrševanju veljavne zakonodaje o varnosti in zdravju pri delu; ker bi bilo treba cilj zmanjšanja števila smrtnih žrtev na nič obravnavati ne le kot politični cilj, temveč tudi kot etično in družbeno dolžnost do vseh delavcev;
- V. ker je treba pravico vsakega delavca do varnega in zdravega delovnega okolja v celoti zagotoviti z učinkovitimi ukrepi za preprečevanje nesreč pri delu in poklicnih boleznih, pa tudi z rednim nadzorom in resnično odvrtilnimi sankcijami, podprtimi z ustreznimi sredstvi za pristojne organe; ker je nespoštovanje zakonodaje o varnosti in zdravju pri delu bistveni del izkoriščanja delovne sile in ogroža doseganje cilja nič smrtnih žrtev, zaradi česar je nujno treba zagotoviti strogo in učinkovito izvrševanje obstoječe zakonodaje, tudi s krepitvijo inšpektoratov za delo ter njihovih orodij za nadzor in sankcioniranje;
- W. ker so za učinkovito izvajanje pristopa „vizija nič“ potrebni merljivi ukrepi in cilji, celovit pristop, ki zajema vse z delom povezane nesreče in bolezni, razvoj in spodbujanje kulture preprečevanja ter ustrezna sredstva;
- X. ker imajo sindikati in predstavniki delavcev pomembno vlogo pri zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu, tudi kar zadeva spremljanje skladnosti in podpiranje učinkovitega izvajanja obstoječih pravil; ker pa še vedno obstajajo vrzeli v področju uporabe

Direktive 89/391/EGS, zlasti v zvezi z nekaterimi kategorijami delavcev, vključno z delavci v gospodinjstvu, ki so delno ali popolnoma izključeni iz zaščite, kar spodkopava načelo enakega varstva, zlasti za ženske, državljane tretjih držav in druge skupine v ranljivem položaju, zaradi česar je treba zagotoviti ustrezno in enotno raven varstva;

- Y. ker se sedanji strateški okvir EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2021–2027 izteka; ker bosta za pospešitev napredka pri doseganju cilja nič smrtnih žrtev potrebna obnovljena politična zaveza in posodobljen, ambicioznejši okvir;
- Z. ker je spominjanje na žrtve nesreč pri delu dejanje kolektivnega spomina in moralne odgovornosti, ki pomaga, da ostane javnost osredotočena na vrednost človeškega življenja, krepki kulturo preprečevanja ter evropske in nacionalne institucije vedno znova zavezuje cilju odprave smrtnih žrtev pri delu;
- AA. ker mora biti kolektivni spomin izražen v odgovornosti, vključno z zanesljivim poročanjem; ker je pogosto še posebej težko evidentirati vse z delom povezane nesreče, vključno z nesrečami s smrtnim izidom; ker je treba vsem delavcem zagotoviti ustrezno raven socialne zaščite;
- AB. ker je tragedija v rudniku Bois du Cazier v kraju Marcinelle 8. avgusta 1956, v kateri je umrlo 262 rudarjev, med katerimi so bili mnogi državljani današnjih držav članic Evropske unije, postala trajen simbol boja za dostojno delo, solidarnost in socialno pravičnost v Evropi;
- AC. ker je bilo med žrtvami veliko Evropejcev, šteje ta tragedija za prvo kolektivno katastrofo v Evropi, ki je že tedaj pozivala k bratstvu v zvezi s ključnimi vprašanji, kot so delo, varnost, pravica in dostojanstvo;
- AD. ker spomin na nesrečo v kraju Marcinelle ohranja zavest o temeljni vrednoti prostega gibanja delavcev, njihovih pravicah in varnosti, ki so prednostne naloge za učinkovito in konkurenčno socialno Evropo;
- AE. ker so druge tragedije v preteklosti, povezane z delom, vključno s požarom v rudniku Marie 31. maja 1892, katastrofo v rudniku Courrières 10. marca 1906, katastrofo v rudniku Luisenthal 7. februarja 1962, katastrofo v rudniku Aliveri leta 1968, eksplozijo v tovarni nabojev Lapua na Finskem leta 1976 ter eksplozijo in požarom s smrtnim izidom v tovarni Violanta v Grčiji januarja 2026, globoko zakoreninjene v kolektivnem spominu v več državah članicah in stalno opominjajo, da so nujno potrebne učinkovite politike za preprečevanje nesreč in zaščito delavcev pri delu;
- 1. poziva k uvedbi evropskega dneva spomina na žrtve nesreč pri delu ter za zaščito in priznavanje dostojanstva delavcev, ki bi ga vsako

leto obeležili 8. avgusta v spomin na tragedijo v rudniku Bois du Cazier v kraju Marcinelle, ki je zaradi svoje evropske narave, saj so v njej bili žrtve delavci iz več držav, ki so zdaj članice EU, skupni simbol boja za dostojno delo in potrebe po skupni zaščiti zdravja in varnosti pri delu;

2. opredeljuje kot namen tega evropskega dneva počastitev spomina na žrtve nesreč pri delu in poklicnih boleznih ter ozaveščanje širše javnosti, podjetij in institucij o pomenu preprečevanja, varnosti in dostojnih delovnih pogojev; vendar opozarja, da bi moralo biti ozaveščanje povezano s sedanjimi tveganji za zdravje in varnost, kar bi resnično prispevalo k preprečevanju smrtnih žrtev, nesreč in boleznih na delovnih mestih; poudarja, da lahko ta evropski dan pomaga okrepiti zavezanost EU in držav članic pristopu Vizija nič, tako da spodbuja preprečevanje na delu, varno in dostojno delo, usposabljanje, ozaveščanje o nastajajočih tveganjih, socialni dialog in učinkovito izvrševanje obstoječe zakonodaje, pa tudi ukrepe EU za obravnavanje psihosocialnih tveganjih, kostno-mišičnih obolenj in tveganj za zdravje pri delu, povezanih z ekstremnimi vremenskimi dogodki v vseh sektorjih in podjetjih vseh velikosti; meni, da bi bil ta evropski dan tudi priložnost, da bi vsako leto ocenili napredek pri uresničevanju Vizije nič, opredelili vrzeli v preprečevanju in izvrševanju, utrdili politično odgovornost na nacionalni ravni in ravni EU ter potrdili potrebe po učinkovitem nadzoru;
3. poudarja, da bi moral ta evropski dan, ki bi dopolnjeval 28. april, svetovni dan varnosti in zdravja pri delu Mednarodne organizacije dela, spodbujati konkretne pobude v šolah, na delovnih mestih in v institucijah, vključno s kampanjami ozaveščanja, programi usposabljanja in izmenjavo dobre prakse na področju preprečevanja, s čimer bi okrepili kulturo varnosti med generacijami in sektorji;
4. poudarja, da bi moral ta evropski dan krepiti zavezanost EU in držav članic cilju sistematičnega in trajnega izkoreninjenja nesreč, boleznih in smrtnih žrtev pri delu v skladu s pristopom Vizija nič, pri čemer bi moral zlasti spodbujati preprečevanje, varno in dostojno delo, usposabljanje, ozaveščanje o nastajajočih tveganjih, socialni dialog in učinkovito izvrševanje obstoječe zakonodaje;
5. poudarja, kako pomembno je krepiti pravice delavcev do obveščenosti, posvetovanja in sodelovanja z izvolitvijo predstavnikov za zdravje in varnost ter sprejetjem kolektivnih pogodb;
6. poudarja, da je za dosego cilja odprave smrtnih žrtev pri delu potrebno tesno sodelovanje med državami članicami, delodajalci, socialnimi partnerji, inšpektorati za delo, raziskovalnimi ustanovami in agencijami EU; poziva k večji izmenjavi dobre prakse, podatkov in metodologij preprečevanja ob podpori Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA);

7. poziva Komisijo, naj oceni in obravnava tveganja za varnost in zdravje pri delu, povezana z umetno inteligenco in algoritemskimi sistemi upravljanja, vključno z intenzifikacijo dela, psihosocialno obremenitvijo, prekomernim nadzorom in zabrisovanjem meja delovnega časa; poziva Komisijo in države članice, naj prepoznajo in obravnavajo nastajajoča tveganja za smrtne žrtve in resne nesreče, povezana z novimi oblikami zaposlitve, vključno s platformnim delom in algoritemsko upravljanim delom; poudarja, da so lahko delavci, zaposleni prek digitalnih platform dela, in delavci, katerih naloge, tempo dela in uspešnost usmerjajo ali ocenjujejo orodja, ki temeljijo na umetni inteligenci, izpostavljeni povečanim tveganjem za varnost in zdravje pri delu zaradi intenzivnejšega delovnega ritma, pretiranega nadzora, nezadostne preglednosti pri sprejemanju odločitev na podlagi algoritmov, tudi ker ni jasno določenih kontaktnih točk s fizično osebo ter ker informacije ali usposabljanje ni ustrezno ali zadostno; poudarja, da se takšne tehnologije v skladu z zakonodajo na področju varnosti in zdravja pri delu ne smejo uvesti brez ustrezne ocene tveganja, preglednega obveščanja delavcev in posvetovanja z njimi ter smiselnega človeškega nadzora;
8. poziva Komisijo, naj celovito oceni in predvidi tveganja za varnost in zdravje pri delu, ki izhajajo iz dejavnikov, povezanih s podnebjem, vključno z vročinskim stresom, ekstremnimi vremenskimi dogodki, onesnaženostjo zraka, povečano izpostavljenostjo nevarnim snovem med projekti prenove in posodobitve infrastrukture ter pojavom novih bioloških nevarnosti; poziva k okrepljenim preventivnim ukrepom na podlagi te ocene, katerih cilj bi bil izboljšanje odpornosti in pripravljenosti v okviru nacionalnih sistemov varnosti in zdravja pri delu, vključno z mehanizmi zgodnjega opozarjanja in sektorskimi smernicami za sektorje z visokim tveganjem, kot so gradbeništvo, kmetijstvo in promet, in druge prizadete sektorje, tudi za reševalne službe; poudarja, da inšpektorati za delo in delodajalci potrebujejo praktične smernice na ravni EU glede obvladovanja vročine pri delu in drugih poklicnih tveganj, povezanih s podnebjem;
9. poudarja, da je treba učinke ekstremne vročine in podnebnih sprememb priznati kot pomembne dejavnike poklicnega tveganja, ter poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo preventivne, zaščitne in prilagoditvene ukrepe na delovnem mestu, da bi zmanjšali število nesreč, poklicnih bolezni in smrti pri delu;
10. poziva Komisijo, Svet, civilno družbo in socialne partnerje, naj v sodelovanju z državami članicami, civilno družbo in socialnimi partnerji podprejo uvedbo in obeležitev tega evropskega dneva kot civilne zaveze, ki združuje institucije, podjetja in državljane, tudi z obveščanjem, ozaveščanjem in praktičnimi orodji za preprečevanje, prilagojenimi malim in srednjim podjetjem in ranljivim delavcem, ter izmenjavo dobre prakse na področju zdravja in varnosti pri delu; poudarja, da bi morale biti takšne pobude posebej usmerjene v psihosocialna tveganja, tveganja, povezana z vročino in ekstremnimi

delovnimi temperaturami, tveganja, povezana s podizvajalskimi verigami in nestandardnimi oblikami dela, ter izzive, ki vplivajo na napotene, sezonske in druge čezmejne delavce, ter zagotoviti skladnost z načelom enakega obravnavanja in učinkovito uporabo pravil države gostiteljice o varnosti in zdravju pri delu ter socialni zaščiti; opozarja, da predolg delovni čas pogosto povzroča utrujenost in povečuje tveganje za smrtne nesreče pri delu;

11. države članice spodbuja, naj ozaveščajo delodajalce in delavce o njihovi odgovornosti, da poskrbijo za lastno varnost in varnost drugih, spodbujajo usposabljanje za prvo pomoč za vse delavce, zlasti v sektorjih z večjimi poklicnimi tveganji, ter naj zagotovijo, da se takšno usposabljanje redno posodablja, da je splošno dostopno in da je vključeno v politike varnosti na delovnem mestu; poudarja, da so delodajalci primarno odgovorni za zdravje in varnost delavcev, vključno z oceno tveganja, preventivnimi ukrepi, zagotavljanjem osebne zaščitne opreme, zdravstvenimi storitvami pri delu, učinkovitim izvajanjem zakonodaje o varnosti pri delu, ustreznimi informacijami, navodili in usposabljanjem zaposlenih; poudarja, da so delodajalci odgovorni za dejansko vključevanje delavcev in njihovih predstavnikov v razvoj postopkov na področju varnosti in zdravja pri delu, oceno tveganj in nevarnosti, načrtovanje in spremljanje ukrepov in preventivno delo;
12. opozarja, da je nasilje vse večji izziv na številnih delovnih mestih, zlasti v storitvenem in zdravstvenem sektorju in delavce za nujno pomoč; vztraja, da so potrebni ukrepi za uveljavljanje pristopa ničelne tolerance do ustrahovanja, nadlegovanja in drugih oblik nasilja na delovnem mestu, in sicer z izboljšanjem in spodbujanjem organizacijskih in zakonodajnih podpornih struktur ter boljšimi sistemi poročanja o incidentih;
13. poziva Komisijo in EU-OSHA, naj ta evropski dan izkoristita kot priložnost za javno predstavitev svežih podatkov, primerjalnih analiz in z dokazi podprtih smernic o varnosti in zdravju pri delu, s posebnim poudarkom na psihosocialnih tveganjih, nestandardnih oblikah dela, mikro- in malih podjetjih ter najranljivejših skupinah delavcev; poleg tega poziva Komisijo in EU-OSHA, naj objavita pregled stanja na ravni EU in dosjeje držav o poklicnih boleznih in smrtnih primerih, povezanih z delom, vključno s kazalniki o preprečevanju in nadzoru (vključno z delovnimi inšpekcijami), da bi bolje usmerjali javne politike in okrepili odgovornost; ponovno opozarja, kako pomembno je sistematično spremljati in analizirati trende na področju delovnih pogojev, psihosocialna tveganja, zmogljivosti inšpekcij dela ter skladnost s standardi varnosti in zdravja pri delu v vseh državah članicah, da bi okrepili preprečevanje, preglednost in navzgor usmerjeno konvergenco delovnih pogojev po vsej EU;
14. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z Eurostatom in državami

članicami izboljša zbiranje, usklajevanje in preglednost podatkov o nesrečah pri delu in poklicnih boleznih, vključno s psihosocialnimi tveganji in boleznimi z dolgo latentno dobo, ter sprejme ukrepe za izboljšanje nezadostnega poročanja;

15. poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo, da bo odgovornost za izpolnjevanje zakonodaje o varnosti in zdravju pri delu jasno opredeljena na ravni vodstva in v celoti vključena v organizacijo, tudi z učinkovitimi načrti preprečevanja in sodelovanjem delavcev; poudarja, da že samo izvajanje ocen tveganja prispeva k zmanjšanju števila nesreč;
16. poudarja, da so regulativni inšpekcijski pregledi na področju varnosti in zdravja pri delu pomembni za zagotavljanje varnih in zdravih delovnih mest, hkrati pa priznava, da je lahko doseg teh inšpekcijskih pregledov omejen; poziva države članice, naj inšpektoratom za delo omogočijo stalno osebje, ustrezna sredstva in institucionalno neodvisnost za učinkovito izvajanje zakonodaje o varnosti in zdravju pri delu in odzivanje na preoblikovanje sveta dela;
17. poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo izvrševanje zakonodaje o varnosti in zdravju pri delu, vključno z ustreznimi viri za inšpektorate za delo, izboljšanjem čezmejnega sodelovanja ter zagotavljanjem dejanske skladnosti, zlasti v primerih, ko je zaradi hude malomarnosti prišlo do resnih poškodb ali smrti; meni, da morajo biti pravila o varnosti in zdravju pri delu dovolj odvrčljiva in sorazmerna, da bi bila verodostojna in učinkovita;
18. pozdravlja poročilo Komisije o oceni Evropskega organa za delo, v katerem priznava njegovo vlogo pri učinkovitem izvrševanju delovnega prava EU ter pravil o varnosti in zdravju pri delu, zlasti v čezmejnem okviru in sektorjih z visokim tveganjem, ter ponovno poziva Komisijo, naj okrepi mandat Evropskega organa za delo, da bi izboljšali izvrševanje delovnega prava EU ter varnost in zdravje pri delu; poudarja, kako pomembno je zagotoviti konkretno dodano vrednost v podporo nacionalnim izvršilnim organom, tudi z okrepljenimi usklajenimi in skupnimi delovnimi inšpekcijami ter možnostjo učinkovitejšega prispevanja k odkrivanju in odpravljanju kršitev; poudarja, da si je treba prizadevati za večjo usklajenost in poenostavitev pravil o mobilnosti delovne sile in s tem povezanih nadzornih postopkov, tudi z enotnejšimi pravili in učinkovitejšo izmenjavo informacij v skladu s smernicami Evropskega organa za delo;
19. poziva Komisijo, naj na podlagi prednostnih nalog sedanjega strateškega okvira EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2021–2027 in izkušenj, pridobljenih z njim, opredeli nov strateški okvir v okviru načrta za kakovostna delovna mesta za obdobje 2028–2034; poudarja, da bi moral biti ta novi strateški okvir jasen, merljiv in časovno omejen, da bi moral določati jasne in nove zahteve ter biti

usmerjen v zmanjšanje nesreč in smrtnih žrtev, povezanih z delom, dokončanje prehoda na odpravo smrtnih žrtev pri delu, krepitev varstva delavcev, zlasti v sektorjih z visokim tveganjem in za ranljive skupine, obravnavanje nastajajočih poklicnih tveganj, vključno s tistimi, ki izhajajo iz novih oblik dela, digitalizacije in psihosocialnih tveganj, ter zagotavljanje prilagajanja delovnih pogojev ekstremnim temperaturam;

20. pozdravlja direktive, katerih cilj je zmanjšati tveganje izpostavljenosti snovem, ki povzročajo raka, in tveganje drugih potencialno smrtnih poklicnih bolezni; ugotavlja, da je za preprečevanje poklicnih bolezni s smrtnim izidom potreben razvoj strokovnega znanja o izpostavljenosti tako na delovnih mestih kot tudi v okviru zdravstvenih služb medicine dela; opozarja na pomen ustreznih virov na delovnih mestih za prepoznavanje in preprečevanje tveganj zaradi izpostavljenosti, v sodelovanju z zdravstvenimi službami medicine dela, ki lahko podajo smernice za ustrezne ukrepe za varnost in zdravje pri delu; meni, da bi morali imeti delavci, ki bi lahko bili izpostavljeni snovem, ki povzročajo hude poklicne bolezni, dostop do zdravstvene službe medicine dela in rednih zdravstvenih pregledov za spremljanje morebitne izpostavljenosti; poudarja, da mora vsaka celovita strategija za zmanjšanje števila smrtnih žrtev pri delu izrecno obravnavati poklicnega raka kot tihi, a glavni vzrok smrtnih žrtev, povezanih z delom, vključno z boleznimi z dolgo latentno dobo, ki so posledica dolgotrajne izpostavljenosti rakotvornim snovem na delovnem mestu; poudarja, da je treba izboljšati zbiranje podatkov o poklicnem raku na ravni EU, da bi se v celoti upoštevalo dejansko število smrti pri delu;
21. je zaskrbljen, ker so napoteni delavci, delavci migranti in delavci v podizvajalskih verigah izpostavljeni nesorazmernim tveganjem za varnost in zdravje pri delu, vključno s tveganjem nesreč s smrtnimi žrtvami, kar je posledica razdrobljenih verig odgovornosti, nezadostnega usklajevanja in razpršene odgovornosti, zlasti v sektorjih z visokim tveganjem, kot je gradbeništvo; poziva Komisijo, naj oceni, ali sedanji pravni red na področju varnosti in zdravja pri delu v zadostni meri omogoča učinkovito izvajanje minimalnih varnostnih in zdravstvenih zahtev v celotnih podizvajalskih verigah, ter naj predlaga zakonodajne ukrepe, kadar so ugotovljene vrzeli;
22. poziva države članice, naj z združevanjem izobraževanja in praktičnih izkušenj spodbujajo kulturo varnosti na področju varnosti in zdravja pri delu, zlasti za mlade delavce; meni, da bi morale izobraževalne ustanove zagotavljati splošne informacije in usposabljanje na področju zdravja in varnosti, delodajalci pa usposabljanje, prilagojeno posameznemu delovnemu mestu, zlasti v času vajeništva in pripravništva;
23. spodbuja države članice, naj vzpostavijo podporne okvire za lažje

zaposlovanje prostovoljnih gasilcev, pri čemer naj priznajo vrednost pridobljenih znanj in spretnosti, zlasti na področju prve pomoči, preprečevanja tveganj, gašenja požarov, uporabe protipožarne opreme in organizacije evakuacij ter pri izboljšanju varnosti na delovnem mestu, preprečevanju nesreč pri delu in zmanjševanju resnosti takih nesreč med čakanjem na prihod reševalnih služb;

24. poudarja, da imajo mikro-, mala in srednja podjetja pogosto omejene upravne zmogljivosti, finančna sredstva in specializirana znanja; poziva k celovitim in ciljno usmerjenim podpornim ukrepom, ki jim bodo pomagali pri učinkovitem prepoznavanju, preprečevanju in obvladovanju poklicnih tveganj in bolezni ter smrti pri delu, vključno s poenostavljenimi in uporabniku prijaznimi orodji za oceno tveganja, sektorskimi smernicami, praktičnimi programi preprečevanja in dostopnim usposabljanjem, ter k podpori pri izpolnjevanju obveznosti glede varnosti in zdravja pri delu;
25. poziva Komisijo, naj v sodelovanju z državami članicami in socialnimi partnerji okrepi smernice EU o podpori žrtvam nesreč pri delu in poklicnih bolezni ter njihovim družinam; nadalje poziva Komisijo, naj oceni možnost priprave priporočil, namenjenih spodbujanju ustreznih mehanizmov podpore in odškodnin za žrtve in njihove družine ter spodbujanju navzgor usmerjene konvergence zaščite po vsej EU;
26. poziva države članice, naj poskrbijo, da bodo vsi delavci, vključno s platformnimi delavci, državljani tretjih držav in delavci v gospodinjstvu, ki so zaposleni v zasebnih gospodinjstvih, dejansko deležni zaščite varnosti in zdravja pri delu v skladu z nacionalnimi sistemi in praksami; poziva države članice in socialne partnerje, naj spodbujajo uporabo inovativnih rešitev in dobre prakse za preprečevanje nesreč pri delu in z delom povezanih bolezni, tudi s pobudami, kot so nagrade agencije EU-OSHA za dobre prakse na področju zdravih delovnih mest, ki prikazujejo učinkovite strategije in tehnologije, ki jih je mogoče izvajati v različnih sektorjih za izboljšanje varnosti in zdravja pri delu;
27. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.